

Saraydan Kız Kaçırma Operası Uvertürü (KV384)

Work Title	Die Entführung aus dem Serail
Alternative Title	The Abduction from the Seraglio
Composer	Mozart, Wolfgang Amadeus
Opus/Catalogue Number	K.384
Movements/Sections	3 acts
Year/Date of Composition	1781-82
First Performance	1782-07-16 in Vienna: Burgtheater
First Publication	1785-86
Librettist	Christoph Friedrich Bretzner (1748-1807) rev. Gottlieb Stephanie (1741-1800)
Language	German
Composer Time Period	Classical
Piece Style	Classical
Instrumentation	voices, chorus, orchestra
Cast	Belmonte, a Spanish nobleman (tenor) Konstanze, betrothed to Belmonte (soprano) Blonde, Konstanze's English maid (soprano) Pedrillo, Belmonte's servant (tenor) Osmin, overseer for the Pasha (bass) Bassa Selim, the Pasha (spoken) Klaas (spoken)
Mixed Chorus (SATB)	Janissaries
Orchestra	piccolo (or soprano recorder) (G), 2 flutes, 2 oboes, 2 clarinets (C/B \flat /A) (or basset-horns), 2 bassoons 2 horns (F/E \flat /D/C/B \flat [basso]/A), 2 trumpets (D/C) timpani, triangle, cymbals, bass drum, strings, continuo (harpsichord/fortepiano)

Mozart, *Die Entführung aus dem Serail* operasının Viyana'daki 16 Temmuz 1782'de sahnelenen galasından sonra, Salzburg'taki babasına şöyle yazmıştır: "Halk çılgına döndü." İtalyan lirizmi ile Alman "Singspiel" tekniğini kendi müzik dili ile ustaca bağdaştıran 26 yaşındaki besteci, o çağ Viyana'sının ilgisini çeken bir konuyu kendine özgü bir vokal stille değerlendirmiş, halkın büyük alkışını toplamıştı.

Aslında, Türkler'in 1683'teki son Viyana kuşatmasından yüz yıl sonra halkın o günlerde artık Osmanlı Sultanının ordularından korkmasına yer kalmadığı bu kentte, Türkiye'de geçen öyküler popüler olmuştu. Bu öykülerden biri de, farklı sosyal durumlarda, ancak aynı koşullarda bulunan iki âşık çift çevresinde İstanbul'daki sarayda geçer. Soylu aileden gelen çift, sarayda köle tutulan zarif ve güzel Konstanze ile asilzade sevgilisi Belmonte müzik yönünden zor koloratur aryalarla aşklarını duyurur. Buna karşın hizmetçi

Blondchen ile uşak Pedrillo saf aşklarını basit Alman şarkılarıyla anlatır. Operanın iki Türk karakteri ise birbirinden çok farklıdır: Selim Paşa erdem ve büyüklük timsali iken, kâhyası Osmin (Osman) kaba ve kötü bir adamdır. Konstanze ve Belmonte bir deniz gezisinde korsanlara esir düşmüş, İstanbul'da köle olarak satılmışlardır. Ancak Belmonte kaçıp kurtulmuş, mimar kılığında Konstanze'yi ve hizmetçileri kurtarmak için saraya gelmiş, Paşa'nın hizmetine girmiştir.

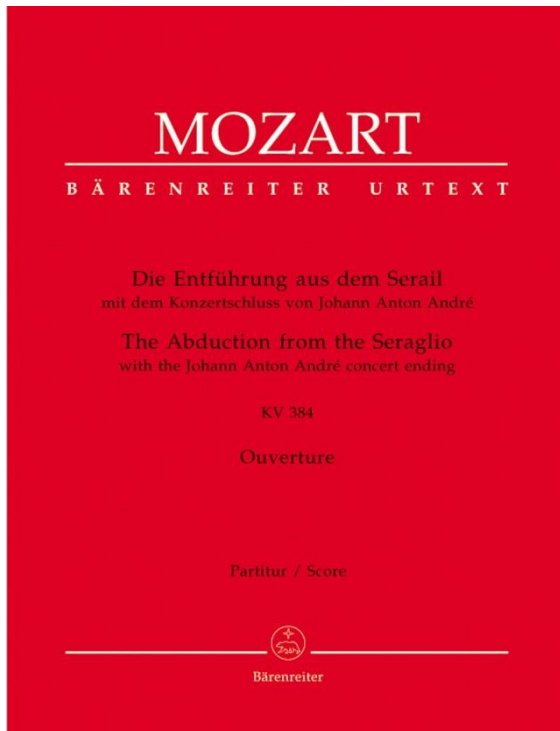

1782'de tamamlanan opera, İtalyan stilinde üç bölmeli (çabuk-ağır-çabuk) bir uvertür ile başlar. Aslında bu giriş müziğinin iki versiyonu vardır: Eğer opera oynanıyorsa uvertürün sonu tam bitmeden operanın ilk sahnesine bağlanır ve oradaki ilk arya ile sonlanır. Konser sahnelerinde ise final akoruyla biter.

Parlak do majör tonda, 4/4'lük ölçüde, çok çabuk (presto) tempoda, hemen ilk

mezürlerde mehter müziği benzetimiyle giren uvertürde orkestra Türk tarzını yansıtabilmek için, yaylı çalgılar ve 2 obua, 2 klarinet, 2 fagot, 2 korno, 2 tropmetten oluşan üfleme çalgılar yanında, timpani, üçgen, ziller, büyük davul gibi vurma çalgıları da içerir. Bu canlı, oynak, piano-forte değişkenliği ile süren gürültülü girişten sonra bir Doğu gizemi yansıtılır. Canlı müzik birden kesilir: Ağırca (andante) tempoda, özlem yüklü minör tonda, 3/8'lik ölçüde, sevgilisini ümitsizce arayan Belmonte'nin girişte söylediği *Hier soll ich sehen Konstanze* (Burada seni görmeliyim Konstanze) ariasının melodisi klarinet, fagot ve kornoların hülyalı eşliğinde yaylı çalgılar tarafından duyurulur. Bu hüzünlü ezgiden sonra uvertür, canlı ve şamatacı parlaklıkta, hızlı tempoda sona erer.

Süre 5'

— Aktüze İ. Müziği Okumak. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.

Kazım Çapacı